

Een vlucht gekleurde merletten en een kelen schild

Een cultuurhistorische orde- en zonekaart van de gemeenten
Heemstede en Bennebroek

Bureau Plantage Zorg en Hoop, drs. Michel M. Bakker
In opdracht van de Vereniging Oud Heemstede-Bennebroek
Heemstede, april 2007

Inhoudsopgave

Prelude	3
Kort verslag van de werkzaamheden	3
Startnotitie orde- en zonekaart: architectonische ordes en stedenbouwkundige zones	3
Kaartkleuren	5
Archeologische monumenten	5
Literatuur en bronnen	5
Bijlagen	6
Dankwoord	6
Overzichten van de verschillende monumenten en gebieden	7
HEEMSTEDE	
Lijst van Rijksmonumenten in Heemstede	7
Lijst van Provinciale Monumenten in Heemstede	10
Lijst van Gemeentelijke Monumenten in Heemstede	11
Lijst van VOHB-Monumenten in Heemstede	12
Lijst van waardevolle gebieden in Heemstede	17
BENNEBROEK	
Lijst van Rijksmonumenten in Bennebroek	18
Lijst van Provinciale Monumenten in Bennebroek	18
Lijst van Gemeentelijke Monumenten in Bennebroek	18
Lijst van VOHB-monumenten in Bennebroek	19
Lijst van waardevolle gebieden in Bennebroek	19
ARCHEOLOGISCHE MONUMENTEN	
Lijst van Archeologische Monumenten in Heemstede, RACM-geregistreerd	20
Lijst van Archeologische Monumenten in Bennebroek, RACM-geregistreerd	20
Lijst van Archeologische Monumenten in Heemstede en Bennebroek, niet RACM-geregistreerd	21
BIJLAGEN	
Overzichten Provinciale Monumenten van Heemstede en Bennebroek	
Kaarten met de Archeologische Monumenten	
Grafmonumenten op de Algemene Begraafplaats aan de Herfstlaan in Heemstede	

Prelude

Dit project moet gezien worden als een gedegen en belangrijke eerste stap. Concentraties aan monumenten worden nu zichtbaar. De kaart is een 'groeikaart' waarop ook komende veranderingen in het monumentenbestand aangegeven kunnen worden. Men denke aan de recente waardering van de zogeheten Wederopbouwarchitectuur. Een gemeentelijke cultuurhistorische ordekaart kan de besluitvorming bij kwesties rond individuele monumenten en bestemmingsplannen aanzienlijk vereenvoudigen. Door een eigen waardenkaart is direct bekend wat er aan cultuurhistorie leeft in een bepaald bestemmingsplangebied. De kaarten bieden een handvat om tot een integrale benadering van het culturele erfgoed te komen.

Kort verslag van de werkzaamheden

Per gemeente werden in de voorbereidingsfase kopieën van de zogeheten grootschalige basiskaart bijeengebracht, alsook van de verschillende monumentenlijsten. Ook de planning van het project en het overleg met de gemeenten vonden in deze fase plaats. Het bleek dat de lijsten – van Rijksmonumenten en Provinciale Monumenten – onjuistheden, doublures en omissies bevatten. Dit bleek consequenties te hebben gehad voor de overzichten die de VOHB achterin de beide monumentenboeken (*Monumenten van Heemstede / Een keuze uit de parels van de Heerlijkheid*, Heemstede 2004; *Monumenten van Heemstede en Bennebroek / Opnieuw een keuze uit de parels van de Heerlijkheden*, Heemstede 2005) hanteerde. Ook de inventarisatierapporten van de 'oude' Commissie Karakterbehoud werden in de overwegingen meegenomen.¹ Zo ontstond een samenvatting van wat de laatste jaren als bijzonder is aangemerkt. Verder hadden alle lijsten enkele onjuistheden met betrekking tot de huisnummering. Wat dit laatste betreft kan worden gesteld dat de gebouwde werkelijkheid vrijwel nooit tot op het laatste detail op een kaart is weer te geven. Aanvullend onderzoek werd gedaan bij de afdeling registratuur van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) en bij de provinciale monumentenzorg. In de hieronder afgedrukte lijsten is in voorkomende gevallen met noten aangegeven waar correcties nodig waren. Tijdens de uitvoer vond het feitelijke veld- en archiefonderzoek plaats. Dit was met name noodzakelijk voor de landgoederen, waarvan het objectenbestand immers ook op kaart moest worden aangegeven. De verslaglegging behelsde het samenstellen van nieuwe overzichten in lijstvorm en het op de kaart intekenen van die objecten, complexen en ensembles.² De ordewaardering van de individuele objecten is aangegeven met kleuren.

Startnotitie orde- en zonekaart: architectonische ordes en stedenbouwkundige zones

Teneinde te kunnen bepalen wanneer de Commissie Karakterbehoud zich moet inzetten en aan welke richtlijnen de gemeentelijke ingrepen in gebouwd Heemstede moeten voldoen, kan een toepasbaar waarderingsstelsel ontwikkeld worden. Dit kan zowel op stedenbouwkundige als architectonische aspecten betrekking hebben. Een dergelijk hiërarchisch systeem is in verschillende samenstellingen ook elders toegepast. De architectonische eenheden hebben betrekking op de individuele bouwwerken. Dit zijn objecten of complexen die in architectonische zin als één bouwwerk kunnen worden beschouwd.

¹ Deze inventarisatie werd door de toenmalige Commissie Karakterbehoud uitgevoerd tussen 4 juli 1997 en 19 januari 2001.

² De inkleuringen zijn niet te gebruiken als vervanging voor de redengevende omschrijvingen. Zij zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Voor een overzicht van 'uitsluitingen' en de exacte begrenzing van het beschermde, zij verwezen naar die omschrijvingen als in RMR.

Onder stedenbouwkundige zones wordt in dit verband verstaan pleinen en straten of combinaties dan wel gedeelten daarvan, in samenhang met de flankerende bebouwing en de openbare ruimte.

De architectonische waarden kunnen volgens een opklimmende schaal gewaardeerd worden als VOHB-Monument, Gemeentelijk Monument, Provinciaal Monument en Rijksmonument. Deze waardering wordt met vier kleuren op de kaart aangegeven. De stedenbouwkundige zones zijn op een afzonderlijke kaart aangegeven. Hierbinnen is geen rangorde aangebracht.

Op grond van de toegekende kwaliteiten kunnen voor elk van de orden en zones aanbevelingen worden geformuleerd, die in combinatie met elkaar richtlijnen opleveren voor de gewenste aanpak op elke locatie.

Orde 1

Deze topcategorie betreft in ons geval beschermde monumenten, dat wil zeggen Rijks-, Provinciale en Gemeentelijke Monumenten en daarmee gelijk te stellen belangrijke bouwwerken. Deze genieten juridische bescherming op grond van de Monumentenwet c.q. -verordening, of moeten dienovereenkomstig worden behandeld.

Orde 2

Deze categorie omvat bouwwerken met architectuurhistorische, architectonische of stedenbouwkundige meerwaarde, aangeduid met VOHB-Monument. Deze hebben een voor de bouwtijd en (vaak kleinschalige) functie kenmerkende architectonische detaillering of belangrijke stedenbouwkundige karakteristieken. De authenticiteit van structuur en architectonische invulling is van groot belang, terwijl tevens de immateriële cultuurhistorische waarde, waaronder de bewonersgeschiedenis, een rol kan spelen.

Ook oorspronkelijk houten winkelpuizen, natuursteenimitatie met voegwerk, portieken al dan niet betegeld, toegangsdeuren, baksteendecoraties kunnen worden 'beschermd'. Vanouds wordt dan gewerkt met de zogeheten 'vanwege-bescherming' waarbij de nadruk op juist zo'n onderdeel gelegd kan worden.³ Een puizenbeleid is zeker voor Heemstede zeer wenselijk.

Rijksmonumenten dienen het nationaal belang (wat dat dan ook moge zijn), Provinciale Monumenten het streek-, regio- of provinciale belang en Gemeentelijke Monumenten het plaatselijke belang; elk met hun eigen criteria.

'Monument' is een ruimer begrip dan 'beschermd monument'. De Monumentenwet spreekt zich ook als zodanig uit. Iets kan een monument zijn zonder dat het beschermd wordt. De wet bedoelt daarmee aan te geven dat monumentenzorg geen kwestie is van 'even' of 'oneven'. Het karakter van een land, provincie, regio of gemeente vast te leggen zuiver op basis van een lijst juridisch beschermde monumenten is irreëel. Wat zou er immers van het karakter van Heemstede of Bennebroek overblijven indien men slechts de rijks-, provinciale en gemeentelijke monumentenlijst laat staan en de overige bebouwing vervangt door nieuwbouw.

De wettelijke bescherming betreft nadrukkelijk ook de vaste interieuronderdelen.

Er is naast orde 1 en 2 een grote groep neutrale of indifferente architectuur. Dat wil niet zeggen dat die groep geen waarde heeft. Eigenlijk is alles behalve het 'beeldverstorende' waardevol. Juist het kenmerkende en karakteristieke van een gemeente dient beschermt te worden. Het zijn vaak objecten die op eigen merites te weinig architectuurhistorische

³ De bescherming strekt zich slechts over dit onderdeel uit. Als denkbeeldig voorbeeld: Keizersgracht 123 (vanwege-bescherming). In de omschrijving kan dan worden aangegeven dat van dit adres slechts de gevelsteen beschermd is. Zo kunnen ook glas-in-loodramen, winkelpuizen et cetera worden beschermd

waarde hebben om op een hogere bescherming te kunnen rekenen. Het is de meest kwetsbare groep gebouwen.

Tot de verbijzonderde zones werden zowel dorpsbouwkundige structuren als 'gebieden met een bijzondere waarde' gerekend. Binnen de zones is geen gradering aangebracht. Dat wat al binnen een Rijksmonument, Gemeentelijk Monument of VOHB-Monument als landschappelijk onderdeel – bijvoorbeeld als historische park- en tuinaanleg – staat vermeld (zie objectenkaart), is niet ook nog als zone/gebied opgevoerd. Onder deze bijzondere gebieden vallen uit de aard der zaak ook deze verschillende landgoederen en delen van parken, hetzij zelfstandig hetzij als onderdeel van een complex. De beide kaarten (objectenkaart en gebiedskaart) zijn per gemeente op dit punt derhalve aanvullend.

Kaartkleuren

Orde 1

Rijksmonument (rood)

Provinciaal Monument (oker)

Gemeentelijk Monument (groen)

Orde 2

VOHB-Monument (blauw)

Zone 1 (blauw)

Archeologische monumenten⁴

Heemstede heeft zeven Archeologische Monumenten; Bennebroek heeft één Archeologisch Monument. De laatste grote update van de Archeologische Monumentenkaart (AMK) is gedaan door Carla Soonius van RAAP, Amsterdam. Dagelijkse beheer wordt bijgehouden door Christo Thanos (RACM). De RACM noemt alle terreinen monumenten, al dan niet beschermd.

Literatuur en bronnen

O.E.I. van der Klooster, *Mooi Binnendoor. Voorstellen voor de herinrichting van de Binnenweg*, Heemstede 2006, int.publ.

Het Rijksmonumentenregister (RMR), het Register Provinciale Monumenten Noord-Holland en de overzichten van de Gemeentelijke Monumenten van Heemstede en Bennebroek.⁵

De rapporten van het Monumenten Inventarisatie Project Noord-Holland (Heemstede en Bennebroek).⁶

⁴ Ook de gemeenten Heemstede en Bennebroek zullen bij bouwwerkzaamheden in de als archeologisch waardevol aangeduide gebieden moeten afwegen en onderzoeken of en in hoeverre het gestelde in het Verdrag van Malta van toepassing is. Het Europese Verdrag van Valletta uit 1992, ook wel het Verdrag van Malta genoemd, regelt de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem, de inpassing ervan in de ruimtelijke ontwikkeling en de financiering van opgravingen: de veroorzaker-betaalt. Nederland heeft dit verdrag ondertekend en goedgekeurd. Invoering van het verdrag in Nederland gebeurt door middel van aanpassing van de Monumentenwet 1988 en enkele andere wetten (wetsvoorstel archeologische monumentenzorg).

Het belangrijkste doel van het verdrag is behoud van het erfgoed in de bodem. Om te weten te komen welke archeologische waarden verstoord dreigen te worden, is vooronderzoek nodig. Wie de bodem in wil, kan worden verplicht archeologisch vooronderzoek betalen. De uitkomsten van dat onderzoek bepalen de verdere gang van zaken. Soms kunnen de geplande werkzaamheden gewoon plaatsvinden, omdat er niks belangrijks is gevonden. Maar soms moet er een waardevolle archeologische vondst worden opgegraven. Omdat die van belang is voor de Nederlandse cultuurhistorie. Voor meer informatie: www.minocw.nl/archeologie en verdere sites.

⁵ Voor de GM-lijst van Bennebroek is ervan uitgegaan dat de voorlopige lijst zal worden aangenomen.

Verskillende publicaties van de Vereniging Oud Heemstede-Bennebroek, waaronder met name *Reddingsplan Karakteristiek Centrum Heemstede* (maart 2005). Verder de interne rapporten van zowel de oude als de nieuwe Commissie Karakterbehoud. Welstandsnota Gemeente Heemstede (Mei 2004).

Bijlagen

1. Lijst Provinciale Monumenten Heemstede en Bennebroek. Bezorgd door drs. Ernst van der Kleij.
2. Detailkaarten met daarop de Archeologische Monumenten in Heemstede en Bennebroek (RACM/Archis2 [centrale archeologische informatiesysteem]). Bezorgd door drs. Jan van Dalen. De kaart is gesplitst omdat de topografische ondergrond pas verschijnt bij een schaal groter dan 1: 25.000.
3. Detailkaart Algemene Begraafplaats aan de Herfstlaan met verwijzingen naar diverse grafmonumenten.

Dankwoord

Dorien Berkelmans (RACM/Registratuur), Annemiek de Bruijn (RACM/Registratuur), Zr. Boukje Hoogma (St. Luciaklooster), Linda Kleijbeuker (Gemeente Bennebroek), drs. Olga van der Klooster, de heer en mevrouw Van den Bos (Ipenrode), drs. Jan van Dalen (RACM/Archeologie-Archis2), drs. Ernst van der Kleij (Provincie Noord-Holland), Hans Krol, Rob Perquin (Gemeente Bennebroek), Jan van de Reep (Algemene Begraafplaats Heemstede), Erik en Marijke Schippers, Koen Siegrest (Welzijnszaken-Heemstede), Ad van Unnik, Roland de Wit (BWT-Heemstede)

⁶ De MIP-lijsten zijn niet integraal overgenomen: zij dienden een ander doel en zij zijn verouderd. Het was de vijver waaruit destijds nieuwe Rijksmonumenten gevist werden. Door voortschrijdend inzicht wordt tegenwoordig ook niet geMIPte architectuur hoog gewaardeerd.

Overzichten van de verschillende monumenten en gebieden

HEEMSTEDE

Lijst van Rijksmonumenten in Heemstede⁷

1. Achterweg 5: landhuis Meer en Bosch
2. Achterweg 11: voormalige pastorie, inclusief hek en poorten
3. Bronsteeweg 1: villa
4. Casper Fagellaan 8/10: dienstwoningen van het voormalige Bosch en Hoven

5. Hageveld 15: Complex Hageveld⁸
 - (1) Hoofdgebouw
 - (2) Brug

6. Dennenheuvel/Herenweg ongenummerd: delen van 18^e-eeuws park

7. Glipperedreef 193/195/199: Complex Mariënheuvel/Meer en Berg
 - (1) Glipperedreef 199: hoofdgebouw Mariënheuvel
 - (2) Historische park- en tuinaanleg
 - (3) Inrijhek met aansluitende tuinmuur, dienstwoning en portiershuisje
 - (4) Voormalig koetshuis
 - (5) (restant) koepel
 - (6) Glipperedreef 205: woning Meerzicht
 - (7) Ruïne van een pomphuis
 - (8) [a] tuinmuur ten Oosten van de ruïne inclusief slingermuur; [b] tuinmuur ten Westen van de ruïne

8. Glipperedreef 209/Groenendaal 3: Complex Bosbeek/Groenendaal
 - (1) Glipperedreef 209: hoofdgebouw Bosbeek
 - (2) Historische park- en tuinaanleg van Bosbeek
 - (3) Toegangspoort en hek
 - (4) Vijver met trappen
 - (5) [a en b] piëdestals
 - (6) Houten tuinhuisje
 - (7) 'Badkuip'
 - (8) Historische park- en tuinaanleg van Groenendaal
 - (9) Koetshuis (restaurant Groenendaal)
 - (10) Groenendaal 4: tuinmanswoning
 - (11) Moestuinmuur
 - (12) Leids tolhek (in die muur opgenomen)
 - (13) Herenweg 20: portierswoning
 - (14) Poort met 'burchten' (naast die portierswoning)
 - (15) Molen (het 'Molentje')

9. Glipperpad 1

10. Glipperweg 9: Complex Gliphoeve

⁷ De door de gemeente Heemstede gehanteerde lijst (Rijksmonumenten in Heemstede van 1-4-2004) vermeldt onder nr. 60 een tuinkoepel aan de Herenweg ongenummerd. Deze tuinkoepel stond in de overtuin van De Hartekamp in Hagenduin (achter Hertenduin). De tuinkoepel is echter reeds lang gesloopt. Gezien het veranderd gebruik van het terrein is herbouw te overwegen.

⁸ Verbindingsgang tussen voorhuis en voormalige kapel weggelaten; deze is inmiddels gesloopt. Nota bene: het complex bevat verder onderdelen met de status van VOHB-Monument.

- (1) Landhuis De Gliphoeve
- (2) Historische park- en tuinaanleg

- 11. Glipperweg 60: Tulpenburg⁹
- 12. Glipperweg 69: korenmolen De Nachtegaal
- 13. Glipperweg 70
- 14. Glipperweg 72

- 15. Herenweg 5: Complex De Hartekamp¹⁰
 - (1) Hoofdgebouw
 - (2) Historische park- en tuinaanleg¹¹
 - (3) Twee identieke hekpartijen
 - (4) Pergola
 - (5) Vaas
 - (6) [a-d] Tuinbanken
 - (7) Zonnewijzer
 - (8) Borstbeeld van Linnaeus
 - (9) Oranjerie
 - (10) Tuinhuis
 - (11) Hek bij vijver

- 16. Herenweg 7/9: Complex Manpad
 - (1) Hoofdgebouw
 - (2) Parkaanleg
 - (3) Hoofdinrijhek
 - (4) Koetshuis met dienstwoning (Herenweg 7)
 - (5) Tuinmanswoning met berging (Herenweg 11)
 - (6) Bakstenen boogbrug
 - (7) IJskelder
 - (8) Tuinmuur
 - (9) Oranjerie met dienstwoningen
 - (10) Zij-inrijhek
 - (11) Menagerie
 - (12) Houten brug
 - (13) Bakstenen muren van de moestuin
 - (14) Zandstenen beelden Bacchus en Ariadne
 - (15) Zandstenen vaas
 - (16) Gedenknaald (1817)

- 17. Herenweg 8: delen van park Eikenrode
- 18. Herenweg 19/21: voormalige bollenschuur

- 19. Herenweg 63/65: Complex Ipenrode
 - (1) Hoofdgebouw
 - (2) Ingangshek
 - (3) Damhek
 - (4) Parkaanleg
 - (5) Koetshuis/stalgebouw

⁹ "Tulpenburg" (Gepleisterde lage woning, lijstgevel, 18^e eeuw) komt niet voor op de door de gemeente Heemstede gehanteerde lijst (Rijksmonumenten in Heemstede van 1-4-2004). Navraag bij de afdeling registratuur van de RACM (vh. RDMZ) wijst uit dat het wel degelijk een Rijksmonument is. Ingeschreven in het RMR onder nummer 21091.

¹⁰ Complex De Hartekamp kent een 12de object, een beeld van een liggend hert op piëdestal. Dit heeft de status van VOHB-Monument.

¹¹ De overtuin Hertenduin/Hagenduin valt onder de bescherming. NB: Met uitzondering van het huis Hertenduin.

- (6) Tuinmanswoning
- (7) Dienstwoning

- 20. Herenweg 88 (gedeeltelijk): orgel van de RK kerk van de H. Bavo
- 21. Herenweg 117: woonhuis
- 22. Herenweg 119: woonhuis

- 23. Herenweg 133: Complex Berkenrode
 - (1) Herenweg 133: Hoofdgebouw
 - (2) Historische park- en tuinaanleg, met kanalen, met funderingsresten van het oude huis Berkenrode in de vijver
 - (3) Toegangshek en pijlers
 - (4) Boogbrug met pijlers en siervazen
 - (5) Moestuin, tuinmuur, kas
 - (6) Beeldengroep van drie beelden (Leda en de zwaan, twee allegorische groepen)¹²
 - (7) Paardengraf
 - (8) Herenweg 131: voormalig koetshuis
 - (9) Voormalig badhuisje
 - (10) Herenweg 127: koepel
 - (11) Herenweg 129: voormalige tuinderswoning
 - (12) Herenweg 119-125: ensemble van twee dubbele dienstwoningen verbonden door een poortje
 - (13) Herenweg 117: enkele dienstwoning

- 24. Herenweg 138 BY
 - (1) Hek
 - (2) IJskelder

- 25. Herenweg 142: Welgelegen
- 26. Herenweg 145: Oud Berkenrode

- 27. Ir. Lelylaan 3-6: Complex Oude Slot¹³
 - (1) Bouw- en koetshuis
 - (2) Toegangspoortje
 - (3) Duivenpoort
 - (4) Brug met poort en keermuren
 - (5) Smeedijzeren hek¹⁴

- 28. Kadijk 36 (wrs.): bollenschuur
- 29. Koediefslaan 69: Dorstige kuil
- 30. Koediefslaan 97/99/101: woning
- 31. Koediefslaan 121: koepeltje en pand met lijstgevel
- 32. Leidsevaartweg 1: gebouw voor bloembollencultuur
- 33. Leyweg II: Complex Leyduin (gedeeltelijk): Hist. park- en tuinaanleg¹⁵

¹² In een andere versie van het registerblad is sprake van een tot deze groep behorende Lodewijk-XV sokkel.

¹³ De ruïne van het Huis Heemstede (6) heeft bescherming als archeologisch monument bij de RACM.

¹⁴ Dit onderdeel van het Complex Oude Slot stond eertijds tegenover Herenweg 7/9. Het was het hek van de overtuin van Huis Manpad. Op de door de gemeente Heemstede gehanteerde lijst (Rijksmonumenten in Heemstede van 1-4-2004) komt het hek abusievelijk nog voor op het oude adres (Herenweg tegenover 9) onder nummer 30. Verplaatsing: (*terminus post quem non*) 1971.

¹⁵ Het landgoed Leyduin geniet als complex bescherming als Rijksmonument. Het complex heeft twaalf onderdelen. Een gedeelte van het tweede object, de historische

34. Manpadslaan 7: "De kapel"
35. Raadhuisplein 1: Raadhuis
36. Raadhuisplein 9: Overlaan
37. Wilhelminaplein 4: lijstgevel met terzijde stal

38. Wilhelminaplein (ongenummerd): Ned.Herv.Kerk
 - (1) Kerk met graftombe Pauw
 - (2) Orgel

39. Willem v.d. Veldekade 2: Atelierwoning

Lijst van Provinciale Monumenten in Heemstede

Woonhuis en grenspalen 19de eeuw¹⁶

1. Kadijk 29: tuinmanswoning
2. Eijkmanlaan: grenspaal
3. Glipperdreef: grenspalen¹⁷

Villa's 20ste eeuw

4. Van Merlenlaan 4-4a
5. Herenweg 40

Bedrijf en techniek

6. Complex Gemeente Waterleidingen Amsterdam¹⁸:
 - (1) Leidsevaartweg 73: pompstation Leiduin
 - (2) Leidsevaartweg 57-67: dienstwoningen
 - (3) Leidsevaartweg 75-77: dienstwoningen
 - (4) BY Vogelenzangseweg 21: pompgebouw voor reservoir onderwater
 - (5) BY Vogelenzangseweg 21: nafiltra's
 - (6) BY Vogelenzangseweg 21: reguleurgebouwen voorfiltrat
 - (7) BY Vogelenzangseweg 21: reguleurgebouwen nafiltraat
 - (8) BY Vogelenzangseweg 21: toeganggebouw tot de reinwaterkelder

7. Nijverheidsweg 5: watertoren

Bruggen

Marisbrug (J.H. Weissenbruchweg/Pr. Mauritslaan over de Crayenestervaart)
 Crayensterbrug (Pieter de Hooghstraat / Willem de Zwijgerlaan over de Crayenestervaart)

park - en tuinaanleg, ligt op het gebied van de gemeente Heemstede. Al het overige ligt op het grondgebied van de gemeente Bloemendaal.

¹⁶ Herenweg 92 (woonhuis/villa) komt nog voor op de door de gemeente gehanteerde lijst van Provinciale Monumenten (per 1-10-2004) en eveneens in het overzicht Provinciale Monumenten Noord-Holland, Register Heemstede, Haarlem 1987 (1993, tweede druk). Het object ontbreekt echter op de Provinciale monumentenlijst van september 2006. Navraag bij drs. Ernst van der Kleij.

¹⁷ Op een door de VOHB gehanteerde inventarisatie staat vermeld dat deze grenspalen niet mee aanwezig zouden zijn. Dit is onjuist.

¹⁸ De door de gemeente gehanteerde lijst van Provinciale Monumenten (per 1-10-2004) en het overzicht Provinciale Monumenten Noord-Holland, Register Heemstede, Haarlem 1987 (1993, tweede druk) noemen ook het 'magazijn/schaftlokaal'. Dit is echter gesloopt. De in genoemde registers en overzichten genoemde 'voorfilters', het 'Pompgebouw Oranjekom' en het 'Pompstation Oranjekom' liggen in de gemeente Bloemendaal en maken geen deel uit van PM-Heemstede.

Glipperbrug (Glipperweg over de Glipperzandvaart)
Bronsteebrug (Wagnerkade/Pieter de Hooghstraat over de overgang Bronsteevijver en Bronsteevaart)

Grafmonumenten Algemene begraafplaats Herfstlaan 3¹⁹

Van Verschuer-Brants (1^e Hergraf)
Grafkelder Van Vollenhoven (lettergraf EE 30 t/m KK 47)
S.A. Müller-Rivet (lettergraf CC 29 / DD 30)
Jeanne van Lennep (graf vak G, nr. 2)

Lijst van Gemeentelijke Monumenten in Heemstede

1. Achterweg 7²⁰
2. Achterweg 13,15,17
3. Blekersvaartweg 7,9
4. Blekersvaartweg 19,19A,20
5. Blekersvaartweg 23
6. Blekersvaartweg 24
7. Bronsteeweg 49
8. Bronsteeweg 59
9. Glipperweg 83
10. Haemstedeplein e.o.
11. Herenweg 6
12. Herenweg 61
13. Herenweg 87
14. Herenweg 135
15. Herenweg 141
16. Herenweg 143
17. Herfstlaan 3²¹
18. Julianaplein 1
19. Kerklaan 7
20. Kerklaan 13,15
21. Kerklaan 103
22. Marisplein 5
23. Van Merlenlaan 31
24. Raadhuisstraat 24
25. Raadhuisstraat 27
26. Raadhuisstraat 87
27. Raadhuisstraat 103
28. Sportparklaan 6
29. Tooropkade 1²²
30. Roemer Visscherplein 25
31. Voorweg 24
32. Wilhelminaplein 12

¹⁹ Zie voor ingetekende graven (Provinciaal of VOHB) een bijgevoegde detailkaart.

²⁰ Gebouw Salem, uitgezonderd de recente uitbreidingen.

²¹ Het Gemeentelijk Monument bestaat uit: ingangspartij met vijver, portierswoning, aula, dienstwoning, hekwerken en groenelementen en de landschappelijk aangelegde begraafplaats met graven, grafkelders en grafsculpturen. Binnen het Gemeentelijke Monument liggen vier grafmonumenten als Provinciaal Monument (zie aldaar). Bij de VOHB-Monumenten worden enkele grafmonumenten ook nader genoemd.

²² Abusievelijk vaak Anton Mauvestraat 1 genoemd.

Lijst van VOHB-Monumenten in Heemstede

Achterweg	2	Complex Meer en Bosch /SEIN ²³
(3) Lorentz de Haas / vm Koningin Emmakliniek (Achterweg 2, gedeeltelijk)		
(4) Personeelswoning (Achterweg 9)		
(5) Irenekapel (Achterweg 3)		
(6) Dienstgebouwtje (Bij Achterweg 1)		
(7) Serie dienstgebouwen en paviljoen aan de Voorwegzijde ²⁴ (Achterweg 1A,7A,7B ²⁵)		
(8) Parkaanleg		
Achterweg	6	
Achterweg	8	
Achterweg	10	
Achterweg	12	
Achterweg	14	
Adriaan Pauwlaan	19	Bosch en Hovenschool
Adriaan Pauwlaan	8A	Heemsterleek
Adriaan Pauwlaan	10	
Alberdingk.Thijmblaas	60,62,64	
Bergstraat Jan v.d.	10,12	Samen met Wiekenplein en Vijfheerenstraat
Bergstraat Jan v.d	15-37	Samen met Wiekenplein en Vijfheerenstraat
Binnenweg	1	
Binnenweg	24,26	
Binnenweg	55	
Binnenweg	85,87	
Binnenweg	89,91	
Binnenweg	98,100	
Binnenweg	110-148	
Binnenweg	119	
Binnenweg	150-172	
Binnenweg	160	Postkantoor Dick Greiner, inclusief kunstwerken
Binnenweg	190-200A	
Binnendoor	3	
Binnendoor	5	
Binnendoor	7	
Binnendoor	9	
Bleekersvaartweg	3,4,5,6	
Bleekersvaartweg	15	
Bleekersvaartweg	17,18	Galerie de Bleeker
Bleekersvaartweg	BY 19,19A,20	Bebouwing op achtererf
Bleekersvaartweg	26-43	
Bleekersvaartweg	BY 44	Tegeltableau Peeperkorn
Bosboom Toussaintplein	1 t/m 7	Zie ook Nic. Beetsplein en Wilhelminaplein
Bosboom Toussaintplein	2 t/m 8	
Bosboom Toussaintlaan	13 t/m 55	
Bosboom Toussaintlaan	20 t/m 72	
Brabantlaan	2-36	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan
Brabantlaan	1-13,17	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan
Breitnerweg	2	
Breitnerweg	4	

²³ Het complex Meer en Bosch/SEIN bestaat uit 7 onderdelen. (1) Landhuis Meer en Bosch, Rijksmonument; (2) Gebouw Salem en gedenkteken, Gemeentelijk Monument; de overige 5 onderdelen zijn VOHB-Monument.

²⁴ Met inbegrip van de schoorsteen.

²⁵ Huisnummering onzeker.

Breitnerweg	8	
Breitnerweg	3	
Bronsteeweg	3	
Bronsteeweg	37,39	
Bronsteeweg	55	
Bronsteeweg	57	
Bronsteeweg	96,98,100	
Bronsteeweg	16	
Bronsteeweg	44	
Camplaan	12	
Camplaan	13	
Camplaan	14	
Camplaan	15	
Camplaan	17	
Camplaan	18	Kerk
Camplaan	43-49	
Camplaan	2	
Camplaan	16,18	
Claus Sluterweg	2,4	
Clivialaan	5-27	
Cloosterlaan	1	
Clusiuslaan	1	
Crayenestersingel	5-19	
Crayenestersingel	10	
Crayenestersingel	37	Crayenesterschool
Crayenestersingel	57	
Cruquiusweg		Oostelijk deel van de overbrugging over de Ringvaart beeldhouwwerk; zie ook Laan van Rozenburg
Eijndekade van de	BY 15	
Frans Lisztlaan	25	
Frans Lisztlaan	27	
Gelderlandlaan	1-29	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan
Gelderlandlaan	2-34	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan
Glipperdreef	BY 186	Van Merlenbrug
Glipperdreef	194	Villa Merlenhove
Glipperdreef	196	
Glipperweg	3	
Glipperweg	5	
Glipperweg	15	
Glipperweg	17	
Glipperweg	19	
Glipperweg	38	
Glipperweg	41-49	
Glipperweg	46-56	
Glipperweg	58	
Glipperweg	62-68	
Hageveld	15	Complex Hageveld ²⁶
(3) Dienstwoning/bakkerij/slachterij	(Hageveld 5 en 7)	
(4) Voormalige directiekeet	(Hageveld 23)	
(5) Begraafplaats met priestergraf		
(6) Mariaheilgdom		

²⁶ Van Hageveld hebben het hoofdgebouw en de brug in de oprijlaan de status van Rijksmonument. In het VOHB-complex 'Hageveld' wordt daaraan toegevoegd: de dienstwoning/bakkerij/slachterij, de voormalige directiekeet, de begraafplaats met priestergraf, het Mariaheilgdom en de parkaanleg met vijver en waterpartijen. Villa 't Clooster is weliswaar lange tijd gebruikt als horend bij het college, maar wordt vooralsnog niet als functioneel onderdeel van Hageveld aangemerkt.

(7) Parkaanleg met vijver en waterpartijen

Heimanslaan	2	
Herenweg	2,2a,2b	Hertenduin
Herenweg	4	Koetshuis Eikenrode
Herenweg	6	Koetshuis Dennenheuvel
Herenweg	33	De Konijnenberg
Herenweg	35	
Herenweg	48	
Herenweg	56	
Herenweg	60	Eikenhof
Herenweg	64	Noorwegenhuis
Herenweg	75	
Herenweg	77	
Herenweg	78A	Bloemlust
Herenweg	79	
Herenweg	81	
Herenweg	90	
Herenweg	92	Huize Postlust ²⁷
Herenweg	101	
Herenweg	103	
Herenweg	114-116	
Herenweg	144	Met Koediefslaan 84
Herenweg	149	
Herenweg	154	Huize Elba
Herenweg	160,162	
Herenweg	164-178	
Herenweg	180	
Herenweg	185,187	
Herenweg	215	Bloemenhove
Herfstlaan	BIJ 3	Grafmonumenten ²⁸
Jacob van Ruysdaellaan	17	
Jacob van Ruysdaellaan	44	
Jac. P. Thijsselaan	2	
Jan Steenlaan	2	
Jan Steenlaan	4-10,13	Samen met M. Hobbemastr. en J.H. Weissenbruchweg
Jan Steenlaan	3,5,7	Samen met Joh. Vermeerstraat 1,3,5,7
Javalaan	36-58	
Javalaan	33-63	
Jeroen Boschlaan	6	
Jeroen Boschlaan	8	
Jeroen Boschlaan	15,17	

²⁷ Huize Postlust is hier opgenomen omdat een eerdere opname in het register Provinciale Monumenten vervallen blijkt te zijn. Evenmin is er sprake van een opname in het RMR.

²⁸ Het grafmonument van Labouchère bevindt zich bij dat van Van Verschuer-Brants en Müller-Rivet, Provinciale Monumenten. Ook beschermenswaardig is de grafkelder van de familie Enschedé en de grafkelder van de familie Van Merlen. Evenzeer bijzonder is het graf van E.T.J. Dinaux (1925). Dit graf is ontworpen door de architect J.J./P. Oud voor zijn schoonfamilie. Het graf (O-68) van de vliegenier Smirnoff, herinnert aan de eerste kerst/oudejaarsvlucht Amsterdam-Batavia 1933. De in april 2007 geopende grafstenentuin bevat tal van fraaie grafstenen en – sculpturen, waaronder een staande steen met elf vrouwenfiguren en elf provinciewapens (Nederlandse Bond van Gemeenteambtenaren). Het graf van hagiograaf en kweker Emile Ehrens herinnert aan deze laatste particuliere bewoner van het Oude Slot. Verder wordt in de archieven gesproken van het lettergraf (H) van het één jaar oude kind van Nicolaas Beets. Uitbreiding van dit overzicht is wenselijk.

Joh. Vermeerstraat	1,3,5,7	Samen met Jan Steenlaan 3,5,7
Joh. Vermeerstraat	2-20	
Julianaplantsoen		Beeld Kees Verkade
Julianaplein	2-12	
Kadijk	16	
Kadijk	17	
Kadijk	28A	Vinkenhuisje ²⁹
Kadijk	38	
Kerklaan	84,86	
Kerklaan	11,	
Kerklaan	19,21	
Kerklaan	41	
Kerklaan	53	
Kerklaan	55	
Kerklaan	57,57A,59	
Kerklaan	97,97A	
Kerklaan	101	
Kerklaan	111,111A	
Kerklaan	113,113A	
Koediefslaan	74 en 78	
Koediefslaan	84	Met Herenweg 144
Laan van Bloemenhove	2-16	
Laan van Bloemenhove	1-21	
Laan van Rozenburg	TO 23	Beeldhouwwerk; zie ook Van den Eijndekade
Laan van Rozenburg	9-21	
Lanckhorstlaan	2,4	
Lanckhorstlaan	9	St.Jacobaschool
Lanckhorstlaan	105,107	
Landzichtlaan	27,29	
Landzichtlaan	31,38,39	
Landzichtlaan	35,37	
Landzichtlaan	41,43	
Lieven de Keylaan	7,9,9A	
Limburglaan	1,1A	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan
Limburglaan	2-10	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan
Manpadslaan	14	Bollenschuur van Meeuwen
Marisplein	1,2,3,4	
Marisplein	5	Gebouw Roei- en zeilvereniging
M.Hobbemastraat	5-13	Samen met Jan Steenlaan en Meindert Hobbemastraat
M.Hobbemastraat	12-32	Samen met Jan Steenlaan en Meindert Hobbemastraat
Melchior Treublaan	11	"De Nolle"
Merlenlaan van	1	
Merlenlaan van	2	
Merlenlaan van	3	
Merlenlaan van	5	
Merlenlaan van	6	
Merlenlaan van	7	
Merlenlaan van	17	
Merlenlaan van	19	De Haemstede
Merlenlaan van	21	
Merlenlaan van	23	De Echo
Merlenlaan van	25	

²⁹ Het Vinkenhuisje is hier opgenomen omdat een eerdere opname in het register Provinciale Monumenten in 1988 door Gedeputeerde Staten vervallen werd verklaard. Nagevraagd bij drs. Ernst van der Kleij.

Merlenlaan van	27	
Merlenlaan van	29	De Eekhof
Merlenlaan van	30	Vredenhoef
Nicolaas Beetsplein	1-5; 6,8; 2,4	Zie ook Bosb. Toussaintplein en Wilhelminaplein
Nijverheidsweg	11	Villa 't Clooster
Oudemanslaan	8	
Paulus Potterlaan	2	
Postlaan	4,6	
Postlaan	8-12	
Postlaan	16	Vermaning
Postlaan	18,20	
Postlaan	22,24	
Postlaan	26,28	
Postlaan	30,32	
Prinsenlaan	5-13	
Prinsenlaan	23	
Prinsenlaan	48	
Prinsenlaan	49	
Prinsenlaan	58	
Raadhuisplein	2	
Raadhuisplein	3	
Raadhuisplein	4	
Raadhuisplein	5	
Raadhuisplein	6	Eureka
Raadhuisplein	7	
Raadhuisplein	8	Tubantia
Raadhuisplein	10	
Raadhuisplein	12	
Raadhuisplein	14	
Raadhuisplein	16-28	
Raadhuisplein	25	
Raadhuisstraat	1-7	
Raadhuisstraat	49,51	Keramische gevelbekleding, 'vanwege-bescherming'
Raadhuisstraat	83	
Raadhuisstraat	85	
Raadhuisstraat	ongd.	De IJzeren Brug
Raadhuisstraat	2,4	
Raadhuisstraat	16,18,18A,22	
Raadhuisstraat	26	
Raadhuisstraat	28	
Raadhuisstraat	32-38	
Raadhuisstraat	42	
Raadhuisstraat	90-98 ³⁰	
Res Novaplein	BY 11	Sierhek op de brug ³¹
Ritzema Boskade		Kneppelhoutenbruggetje
Roemer Visscherplein		NS Station Heemstede-Aerdenhout
Sportparklaan	2-28	Duplexwoningen
Toorpkade	10	
Toorpkade	11	
Toorpkade	12	
Utrechtlaan	3-35	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan

³⁰ De bloemenkiosk bij de IJzeren Brug oogt niet als bijzonder, maar een zeer historische kap valt op. Nader onderzoek is gewenst en noodzakelijk.

³¹ De oude siertegels van de gesloopte panden aan het Res Novaplein zijn herplaatst in de nieuwbouw. Wellicht kan overwogen worden met een zogeheten vanwege-bescherming het behoud nog verder te waarborgen.

Utrechtlaan	4-32	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan
Valkenburgerplein	20	O.L. Vrouw Hemelvaartkerk
Voorweg	1	
Voorweg	2	
Voorweg	3	
Voorweg	4	
Voorweg	18,20	
Voorweg	31-59	
Voorweg	61	
Voorweg	67	
Voorweg	69	
Voorweg	71	
Vijfheerenstraat	16-48	Samen met Wiekenplein en Jan v.d. Bergstraat
Vijfheerenstraat	9-27	Samen met Wiekenplein en Jan v.d. Bergstraat
Vrijheidsdreef		Beeld van Mari Andriessen
Vrijheidsdreef		Brug-ensemble
J.H. Weissenbruchweg	14-18	Samen met Jan Steenlaan en Meindert Hobbemastraat
Wiekenplein	2-12	Samen met Vijfheerenstraat en Jan v.d. Bergstraat
Wiekenplein	1-11	Samen met Vijfheerenstraat en Jan v.d. Bergstraat
Wilhelminaplein	1	
Wilhelminaplein	3	
Wilhelminaplein	5-13	Zie ook Bosb. Toussantplein en Nic. Beetsplein
Zandvoorterallee	28,30	
Zandvoortselaan	83-87 ³²	
Zandvoortselaan	95-99	
Zandvoortselaan	99	Glas-in-loodraam, zogeheten 'vanwege-bescherming'
Zandvoortselaan	125,127	Tegeltabelau, zogeheten 'vanwege-bescherming'
Zandvoortselaan	8A-D	
Zandvoortselaan	10-32	
Zeelandlaan	3-31	Ensemble Utr.-, Geld.-, Limb.-, Brab.- en Zeelandlaan

Lijst van waardevolle gebieden in Heemstede³³

1. Heemsteedse Dreef vanaf gemeentegrens, met Richard Holplein en Julianaplein, Valkenburgerlaan, Glipdreef tot en met de brug over de Van Merlenvaart
2. Binnenweg vanaf Koediefslaan, Raadhuisstraat tot en met Raadhuisplein
3. Wilhelminaplein en aanzet van de daarop uitkomende straten als Camplaan, Cloosterweg, Achterweg en Voorweg
4. Grotstuk, Van Merlenlaan, Vrijheidsdreef
5. Herenweg van gemeentegrens tot aan Rijksstraatweg van Bennebroek³⁴
6. 'Sparnewand'³⁵

³² Grote delen van de oneven zijde van de Zandvoortselaan staan nog in onderlinge historische samenhang.

³³ Dat wat al binnen een Rijksmonument, Gemeentelijk Monument of VOHB-Monument als landschappelijk onderdeel – bijvoorbeeld historische park- en tuinaanleg – staat vermeld, is niet ook nog als gebied extra opgevoerd.

³⁴ Ook de Rijksstraatweg van Bennebroek is als gebied gewaardeerd.

³⁵ De gemeentegrens ligt ongeveer in het midden van het Spaarne. Samenwerking met de gemeente Haarlem is noodzakelijk om tot behoud van het 'gezicht' te komen. Ook met de gemeente Haarlemmermeer kan worden samengewerkt om tot beter beheer te komen van het uitzicht van Heemstede. Wanneer de gemeente Haarlemmermeer industrie naar haar NW-gemeentegrens bant, zet ze het immers tegelijkertijd voor de deur van Heemstede. Een kaart kent een grens in het midden van het water; een oog nooit.

BENNEBROEK

Lijst van Rijksmonumenten in Bennebroek

1. Binnenweg 6: obelisk
2. Binnenweg 67: hervormde kerk en Familiegraf Talma op de begraafplaats, voorplein, hekwerk, waterpartij
3. Van Verschuer Brantslaan 2-10, 1-11: Complex bejaardenwoningen

Lijst van Provinciale Monumenten in Bennebroek

1. Binnenweg 8: tuinmanswoning
2. Binnenweg 14: voormalige herberg 'De Graeve Tromp'
3. Rijksstraatweg 27: Villa Bagatelle
4. Rijksstraatweg 71: Villa Eikenhorst
5. Rijksstraatweg 79: Villa Bosch en Duinzicht
6. Zandlaan / Kennemerbeekweg: 10 grenspalen³⁶

Lijst van Gemeentelijke Monumenten in Bennebroek

1. Bennebroekerlaan 20: Huisje van Loeff
2. Bennebroekerlaan 31,33: Huize Vrede-oord
3. Bennebroekerlaan 43: Huize Flora
4. Bennebroekerlaan: trambrug
5. Bennebroekerlaan 93: oude postkantoor
6. Binnenweg 4: koetshuis Huis te Bennebroek
7. Binnenweg 10:
8. Kleine Sparrenlaan 1: Sparrenduin
9. Kleine Sparrenlaan 22:
10. Kleine Sparrenlaan, BY 2: transformatorstation
11. Reek 3, 3a
12. Rijksstraatweg 43: oude raadhuis
13. Rijksstraatweg 46: Bennett Home
14. Rijksstraatweg 87-89: Willinkschool
15. Schoollaan 72: Villa Duinlust

16. Complex St. Lucia/St. Franciscus/St. Jozef:
 - (1) Kerklaan 6: St. Franciscusschool
 - (2) Kerklaan 9: pastoriecomplex
 - (3) Kerklaan 11: St. Josefkerk
 - (4) Schoollaan 70: St. Luciaklooster
 - (5) Kloostertuin
 - (6) Twee tuinbeelden (Franciscus en Maria) en één duiventil
 - (7) Lourdesgrot met Mariabeeld
 - (8) Begraafplaats
 - (9) Portiershuisje
 - (10) Hek

17. Complex Vogelenzang (De Geestgronden, Rijksstraatweg 113)
 - (1) Administratiegebouw
 - (2) Beukenhorst en Lokhorst
 - (3) Kerk

³⁶ De grenspalen zijn volgens opgave van de gemeente (Linda Kleijbeuker) Rijksmonument. De grenspalen komen echter voor op de uitdraai Provinciale Monumenten (bezorgd door drs. Ernst van der Kleij). Navraag bij de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM, afdeling registratuur, Annemiek de Bruijn) wijst uit dat de grenspalen niet in het Rijksmonumentenregister (RMR) voorkomen. Opname als PM is derhalve juist. Het monument is als langgerekte groep middels een oranje stip aangegeven.

- (4) Directiekeet
- (5) Watertoren en bedrijfsgebouw
- (6) Landschappelijke aanleg en inrichting: duinlandschap, formele aanleg en inrichting, groengordel, bomenbestand, 5 grenspalen³⁷

Lijst van VOHB-monumenten in Bennebroek

1. Bennebroekerlaan 1: Villa Vredehoeve (hoek Rijksstraatweg)
2. Bennebroekerlaan 10 (en brug): De Lijsterhof
3. Bennebroekerlaan 12 (en brug): Eikenhorst
4. Bennebroekerlaan 21: winkelwoonhuis
5. Bennebroekerlaan 25,27: dubbel herenhuis
6. Bennebroekerlaan 29
7. Bennebroekerlaan 65,67
8. Bennebroekerlaan TO 5: herdenkingsmonument
9. Binnenweg 35,37
10. Grote Sparrenlaan 1: landhuis
11. Grote Sparrenlaan 2,4: dubbel landhuis
12. Leidsevaart 2: woonhuis
13. Meerweg 16: woonhuis
14. Meerweg 13,14,15: dubbel woonhuis
15. Rijksstraatweg 42: Villa Mohema
16. Rijksstraatweg 45-49: dubbel woonhuis met winkelwoonhuis
17. Rijksstraatweg 48: De Lockhorst
18. Rijksstraatweg 51: Voorheen De Geleerde Man
19. Rijksstraatweg 75
20. Rijksstraatweg 76: (hoek Grote Sparrenlaan)
21. Rijksstraatweg 88: (hoek Kennemerbeekweg)
22. Rijksstraatweg 93,95: dubbel woonhuis
23. Rijksstraatweg 113: complex De Geestgronden³⁸
 - (7) Beeld Nic. Jonker
 - (8) Dienstwoning Rijksstraatweg 111
 - (9) Dienstwoning Zonneheuvel
 - (10) Paviljoen Rustoord
24. Schoollaan 78: woonhuis
25. Schoollaan 116: bollenschuur met aangrenzend woonhuis
26. Swartzenburgerlaan 2: Bollenschuur
27. Zandlaan 3: bollenschuur

Lijst van waardevolle gebieden in Bennebroek³⁹

1. Reek als ensemble t/m nr. 22 met Binnenweg 8-14
2. Kennemerbeekweg en Zandlaan tussen Rijksstraatweg en Ringvaart
3. Gebied rond Huis Vogelenzang⁴⁰
4. Rijksstraatweg en Het Duin

³⁷ Al in het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) als 'gebied met een bijzondere waarde' aangemerkt.

³⁸ Het complex De Geestgronden kent onderdelen met de status Gemeentelijk Monument (1-6) en onderdelen met de status VOHB-Monument (7-10).

³⁹ Dat wat al binnen een Rijksmonument, Gemeentelijk Monument of VOHB-Monument als landschappelijk onderdeel – bijvoorbeeld historische park- en tuinaanleg – staat vermeld, is niet ook nog als gebied extra opgevoerd.

⁴⁰ Dit gebied behoeft duidelijk nog nadere studie. Het is verder mogelijk dat restanten van 19de-eeuwse en vroeg 20ste-eeuwse bebouwing nog aanwezig zijn. Het terrein is minder makkelijk toegankelijk.

ARCHEOLOGISCHE MONUMENTEN

Lijst van Archeologische Monumenten in Heemstede, RACM-geregistreerd

Het Oude Slot – ir. Lelylaan
Monumentnr: 10800
Status: Terrein van zeer hoge archeologische waarde
Oppervlakte: 3.264 m²

Berkenrode
Monumentnr: 10888
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Oppervlakte: 51.261 m²

'Zandvoorterbuurt'⁴¹
Monumentnr: 13927
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Oppervlakte: 167.012 m²

Historische stads- of dorpskern uit de Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd⁴²
Monumentnr: 13928
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Oppervlakte: 90.302 m²

De Oude Kerk⁴³
Monumentnr: 13929
Status: Terrein van archeologische waarde
Oppervlakte: 1.160 m²

De Glip⁴⁴
Monumentnr: 13930
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Oppervlakte: 60.459 m²

Ipenrode
Monumentnr: 15388
Status: Terrein van archeologische waarde
Oppervlakte: 1.942 m²

Lijst van Archeologische Monumenten in Bennebroek, RACM-geregistreerd

Historische kern⁴⁵
Monumentnr: 13931
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Oppervlakte: 114.259 m²

⁴¹ De begrenzing van deze historische kern is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859, schaal 1:25.000. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern.

⁴² Ibidem.

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ Ibidem.

⁴⁵ Ibidem.

Lijst van Archeologische Monumenten in Heemstede en Bennebroek, niet RACM-geregistreerd

Voor een omvattend overzicht – althans voorzover het de archeologische monumenten van Heemstede betreft – kunnen de resultaten worden afgewacht van het onderzoek dat het Steunpunt Cultureel Erfgoed uitvoert met betrekking tot de zogeheten 'beleidskaart archeologie'. Inmiddels is zeker dat het gebied van en rond Hageveld hier deel van moet uitmaken.

Grafmonumenten op de Algemene Begraafplaats aan de Herfstlaan in Heemstede

- (1) Graf van Van Verschuer-Brants (PM)
- (2) Grafkelder van Van Vollenhoven (PM)
- (3) Graf van S.A. Müller-Rivet (PM)
- (4) Graf van Jeanne van Lennep (PM)
- (5) Graf van Labouchère (VOHB-M)
- (6) Grafkelder van Enschedé (VOHB-M)
- (7) Grafkelder van Van Merlen (VOHB-M)
- (8) Graf van E.T.J. Dinaux (VOHB-M)
- (9) Graf van Smirnoff (VOHB-M)
- (10) Grafstenentuin (VOHB-M)